

ПРИКАЗ КЊИГЕ

МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП

Посебне потребе у васпитању и образовању

Аутори: доц. др Борка Вукајловић и проф. др Шахира Мешалић

Издавач: Независни универзитет Бања Лука, 2012.

Штампа: Графид Бања Лука

Књига *МЕТОДИЧКИ ПРИСТУП - Посебне потребе у васпитању и образовању*, аутора доц. др Борке Вукајловић и проф. др Шахира Мешалића, представљена је на 348 страна, од чега 232 куцане стране са 25 слика и 10 слика - примера. На наредних 100 страна представљени су примери праксе, као узорак за индивидуализирани рад. На крају књиге је литература са 53 библиографске јединице.

Аутори систематично и лепим језиком уводе читаоца у појам инклузије и настоје да укажу на могуће проблеме и препреке при имплементацији инклузивног образовања у школском систему у Републици Српској, али и у Босни и Херцеговини у целини.

Тако у теоријском приступу аутори користе најновију литературу која објашњава схватање термина инклузије, указују на све дилеме које постоје у свету, а односе се на дефинисање овог термина и настоје да њено семантичко значење не буде буквално схваћено. Посебну пажњу посвећују опсервацији, као значајној методи у процени способности и понашања особа са посебним потребама. Да би се овај метод што ефикасније искористио аутори доста исцрпно указују на карактеристике особа са тешкоћама у развоју, описујући, осим разних типова и степена тешкоћа у развоју, и комбиноване и вишеструке тешкоће, које су присутне код већине особа са тешкоћама у развоју, што усложњава проблем едукације и социјализације ове популације. То је важно како би се сагледала сва сложеност проблема са којим се срећемо и чињеницу да едукација захтева ангажовање више стручњака различитих профила, а посебно дефектолога, који је током целокупног студија посвећен едукацији и рехабилитацији особа са посебним потребама, за сваки тип и степен тешкоће посебно.

У вези с тим указују и на важност и начин праћења резултата рада и развоја личности, како би се, захваљујући томе, могао усмерити процес даљег рада у најбољем интересу детета.

Део књиге односи се на оквир за израду индивидуализираног развојног образовног програма (ИРОП). То указује да поред индивидуализације рада у ширем смислу, што подразумева израду посебних планова и програма за особе са посебним потребама према типу и степену хендикепа, нужна је и индивидуализација рада у ужем смислу, што подразумева и израду ИРОП-а.

Посебно се указује на потребу креативности деце са посебним потребама у оквиру својих могућности, јер сматрају, да без обзира на ниво тешкоће свако дете има потребу да се у складу са својим способностима и могућностима и креативно изрази.

У методичком приступу у настави и ваннаставним активностима аутори обрађују методiku наставе са ученицима успореног когнитивног развоја (јер је то и најбројнија популација међу ученицима са тешкоћама у развоју), за сваки наставни предмет појединачно, на нивоу разредне наставе. Методике су коректно изложене стављајући акценат на елементарна знања која ученици са посебним потребама треба да стекну током школовања.

Пошто простор књиге није пружао могућност да се у методици рада води рачуна о свакој специфичности у развоју сваког ученика са посебним потребама, аутори су то настојали да реше давањем различитих примера, водећи рачуна о различитости популације. Посебно је важно да значајан део ове књиге представљају прилози и примери из праксе.

Ова вредна књига је по јасноћи изношења чињеница, вредних теоријских ставова и резултата на које указују резултати истраживања у овој области, корисна за стручњаке који се баве васпитањем и образовањем, али и за родитеље деце са посебним потребама, јер им пружа шансу да потпуније схвате покрет и начин реализације инклузивног образовања.

Књига на веома конкретан и свеобухватан начин, не само да указује на проблеме учесника у инклузивној пракси, већ нуди и конкретна могућа решења.

Користиће и институцијама система који треба да реализују програме и пруже подршку и помоћ деци и омладини са посебним потребама, наставницима и родитељима, као и широј друштвеној заједници, како би новелирањем закона и прописа створило најбоље претпоставке за едукацију особа са посебним потребама, како се инклузија не би претворила у своју супротност.

У прилог приказа ове књиге вредно је истаћи део рецензије покојног проф. др Раде Поподића који поред осталог каже: „У осврту на ову студију нужно је нагласити само неколико акцената који јој

дају не само актуални предзнак, него је издвајају у односу на сличне наслове, или сличне наслове који третирају сродну материју. Познато је, наиме, да је у процесу имплементације идеје о инклузивном образовању и интеграцији дјече са посебним потребама у редовни школски систем, евидентан пораст интересовања шире стручне јавности. У исто вријеме евидентан је и недостатак публикација и кохерентних студија са јасним теоријским полазиштима и објашњењима. Посебно је евидентан недостатак поузданих практичних интерпретација примјерених нашем систему образовања и садашњој организацији наставе.

Ова студија, у том контексту, представља драгоцен материјал за ширу читалачку публику и родитеље који су заинтересовани за помоћ дјечи са посебним потребама у изналажењу најоптималнијег и најдјелотворнијег модела наставног рада и подстицања њиховог развоја. На такве закључке указује структура студије, која показује да су ауторке, у својим промишљањима организације наставног рада са дјецом са посебним потребама у условима заједничког школовања, захватиле и елаборирале темељна питања приступа проблемима едукације и социјализације дјече са посебним потребама и имплементирали их у конкретне практичне наставне теме и наставне јединице које сачињавају садржаје наставних предмета у основној школи. У том смислу важно је нагласити да су ауторке избјегле опширније елаборације многих отворених питања и дилема око смисла и организације наставе за дјecu са посебним потребама“.

Проф. др Александар Ђордић

Факултет за едукацију и рехабилитацију, Београд